

Nr 231

Av herr Svensson i Kungälv m. fl., om utredning rörande internationell frivilligtjänst.

Under tiden efter det andra världskriget har u-länderna och deras problem mer och mer kommit i förgrunden. Det har många gånger framhållits, att den sociala, ekonomiska, industriella och kulturella utvecklingen i dessa länder utgör en av vår tids allvarligaste och betydelsefullaste uppgifter. Under senare år har angelägenheten att ordna världshandeln så, att icke u-länderna skadas, starkt betonats. En internationell reglering av exporten av bearbetade produkter från nämnda områden utesluter emellertid icke behovet av stora insatser från industriländernas sida i fråga om olika biståndsåtgärder.

Sådant bistånd har också som bekant redan givits av flera länder i större eller mindre omfattning och på skilda vägar. Experter och biträdande experter har sänts ut till u-länderna, och stipendiater från dessa har mottagits i industriländerna. Ekonomiskt bistånd har givits till utförande av olika projekt.

I fråga om de personella insatserna i u-länderna har det visat sig, att man icke endast har behov av experter eller biträdande experter utan också av yrkesfolk såsom förmän, arbetsledare, mekaniker, instruktörer, reparatörer, lärare och hälsovårdspersonal. Eftersom de flesta på ett eller annat sätt kommer i arbetsledande ställning är det också viktigt att de äger erfarenhet av eller anlag för arbetsledning.

Inte minst behövs det personal med skiftande yrkesutbildning av liknande art för s. k. Community Development-projekt. Ett intressant projekt är därvidlag den arbetsgrupp av ungdomar från Östergötland som för närvarande deltar i arbetet "Indisk by".

För att möta detta växande intresse startade president John F. Kennedy USA:s fredskår i mars 1961. Hans initiativ möttes med stor entusiasm. Många frivilliga anmälde sig, och en del av dessa har efter viss utbildning och efter inbjudan rest till skilda u-länder. Där har de gjort en god insats som exempelvis vägbyggare, lärare eller arbetare inom Community Development-projekt. Även om de amerikanska fredskårsdeltagarna icke alltid lyckats med förelagda uppgifter och därför utsatts för viss kritik, torde man våga påstå, att misslyckandena icke varit fler än bland experter och biträdande experter. Också i flera andra länder har frågan om fredskårer livligt uppmärksammats. Detta gäller t. ex. Norge, där två utredningar ägde rum 1961, varav den ena skedde med ekonomiskt stöd från norska sta-

ten. Detta har i dagarna enligt uppgifter i pressen resulterat i att den norska motsvarigheten till nämnden för internationellt bistånd nu framlagt förslag till ett norskt deltagande i fredskårsprojektet. Även i Europarådet har frågan varit uppe till behandling och fått ett positivt mottagande.

Inom Förenta Nationerna har frågan om fredskårer också varit föremål för överläggningar efter initiativ från USA. FN:s medlemsstater har fått förfrågningar beträffande sitt intresse för "volunteer workers" i arbetet i u-länderna. Sverige har såvitt vi vet icke ännu svarat på denna förfrågan.

Dessa förhållanden gör det angeläget, att spørsmålet tages upp till behandling. Det stora intresset för frågan i vårt land inom olika ideella, religiösa och politiska organisationer visar också på nödvändigheten av att ärendet blir föremål för utredning.

Vid flera tillfällen har betydelsen av att skapa möjlighet för vapenfria värnpliktiga med erforderliga kvalifikationer att göra sin militärtjänstgöring i någon form av tjänst i u-länderna förts på tal. Det har också framhållits, att övriga värnpliktiga med förutsättningar därtill skulle beredas en liknande chans. I Norge har denna lösning som direkt alternativ till militärtjänstgöringen avisats. Man har emellertid förutsatt att tjänstgöring inom fredskårsprojektet i rimlig omfattning skall minska deras värnpliktstjänstgörings längd.

Upprättandet av en frivilligtjänst i u-länderna är emellertid en fråga med många aspekter. Det gäller frågan om huruvida sådan tjänst skall ha statligt stöd som i USA eller icke, om den skall vara en svensk, nordisk eller en internationell angelägenhet i FN:s regi. Härvidlag kan man naturligtvis tänka sig en kombination. Det gäller vidare benämningen, där "internationell frivilligtjänst" kanske vore ett bättre uttryck för vad saken gäller, frågor som uttagningen, utbildningens innehåll och längd, tjänstgöringstidens längd (i såväl Norge som Danmark har man tänkt sig två år inkl. utbi'dningen), formerna för arbetsinsatsen, förhållandet till militärtjänstgöringen och ersättningen till deltagarna. Vi förutsätter att tjänstgöringen blir oavlönad. Emellertid bör viss ersättning utgå i likhet med vad som sker vid militärtjänstgöring.

Med hänvisning till ovanstående vill undertecknade föreslå,

att riksdagen hos regeringen måtte anhålla att frågan om internationell frivilligtjänst blir föremål för utredning.

Stockholm den 24 januari 1963

Evert Svensson

Ake Zetterberg

Oskar Lindkvist

Rosa Svensson

Lisa Johansson
